

Investování pro začátečníky

5., zcela přepracované a rozšířené vydání

Petr Syrový

první kroky začínajícího investora

co je důležité a co není

jak sestavíte portfolio

rizika, se kterými musíte počítat

jaké výnosy můžete očekávat

názorné příklady, tabulky, grafy

Investování pro začátečníky

5., zcela přepracované a rozšířené vydání

Petr Syrový

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Edice Investice

Petr Syrový

Investování pro začátečníky

5., zcela přepracované a rozšířené vydání

Vydala GRADA Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

tel.: 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 10 150. publikaci

Foto na obálce Allphoto

Realizace obálky Zdeněk Dušek

Sazba Jan Šístek

Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová

Počet stran 168

Páté vydání, Praha 2025

Vytiskla D.R.J. TISKÁRNA RESL, s.r.o., Náchod

© **GRADA Publishing, a.s., 2025**

ISBN 978-80-271-8086-8 (ePub)

ISBN 978-80-271-8085-1 (pdf)

ISBN 978-80-271-5511-8 (print)

Obsah

Předmluva	8
Představení autora	10
1. Než se pustíte do investic	11
1.1 Proč chcete investovat	12
1.1.1 Se spekulacemi vám nepomůžeme	12
1.1.2 Investujte jen do toho, co vám nedělá starosti.	14
1.1.3 Typické situace pro investování	15
1.1.4 Kolik chcete spořit nebo kolik chcete naspořit.	16
1.1.5 Kolik spořit, abych naspořil.	18
1.1.6 Vždy mějte „plán B“	20
1.1.7 Likvidní rezerva	21
1.1.8 Ošetřit základní finanční rizika	22
1.2 Základní investice, které začátečníkům stačí	24
1.2.1 Produkty, kde jste půjčili peníze	26
1.2.2 Vlastníte výdělečný majetek	28
1.2.3 Rozkládejte riziko, investujte do stovek podniků	29
1.3 Výnosy akcií a dluhopisů	31
1.3.1 Zajímejte se o výnosy nad inflaci	33
1.3.2 Výnosy akciových investic	34
1.3.3 Výnosy dluhopisových investic	38
1.3.4 Výnosy peněžního trhu	40
1.3.5 Průměrné historické výnosy	42
1.4 Rizika, která nás čekají a kterým se chceme vyhnout	43
1.4.1 Naše investice zkrachuje	45
1.4.2 Peníze sežere inflace.	46
1.4.3 Nezvládli jsme kolísání.	52
1.4.4 Riziko likvidity	55
1.4.5 Měnové riziko	56
1.4.6 Co rizikem není	59
1.5 Jak pracovat s rizikem	60
1.5.1 Největší riziko: dopadne to špatně	60
1.5.2 Krátkodobé investice – nesmíme riskovat propad	63
1.5.3 Dlouhodobě akcie, krátkodobě bez akcií.	65
1.5.4 Investuji dlouhodobě, ale co když to teď klesá?	66
1.5.5 Nepřijímejte zbytečná rizika	68
1.5.6 Nerozhodujte se podle výnosů, ale podle rizika.	70
2. Stručný návod na investování	71
2.1 Na co chcete spořit (investovat)	71
2.2 Klíč k úspěchu: na krátkou dobu krátkodobé produkty, na dlouhou dobu dlouhodobé	74

2.3	Co investice umí	76
2.3.1	Poučme se z minulosti, ať se umíme připravit	77
2.3.2	Algoritmus pro výběr vhodné investice	82
2.3.3	Investuji na pět let, akcií mám jen málo	85
2.3.4	Investuji na patnáct let a více, nevadí mi poklesy: mám mít akcie	86
2.3.5	Investuji na patnáct let a vadí mi poklesy: akcií jen málo	87
2.3.6	Investuji na důchod (rentu): bez akcií riskuji	88
2.3.7	Investuji dlouho, zbývá mi málo času, zbavuji se akcií.	88
2.4	Volba investiční strategie v deseti krocích	90
2.5	Jakou strategii zvolili jiní	91
2.6	Jak na pravidelné investice	93
2.6.1	O pravidelné přemýšlejte jako o jednorázové	93
2.6.2	Postupně zkonzervativňujeme	93
2.6.3	Pravidelné investici vyhovují poklesy	94
2.6.4	Kolik mám investovat pravidelně, když chci mít na konci konkrétní částku	95
2.6.5	Příklad investice na patnáct let	96
2.6.6	Pravidelná investice a poklesy	97
2.7	Jaký vybrat produkt	99
2.7.1	Akcie – světová diverzifikace	99
2.7.2	Dluhopisy – méně kolísavé a v domácí měně	102
2.7.3	Další důležité požadavky na fondy	103
2.7.4	Velkou jednorázovou investici rozdělte	104
2.8	Jak se o investice průběžně starat	106
2.8.1	Kontrola: funguje to, jak má?	106
2.8.2	Revize investičního plánu.	107
2.8.3	Rebalancování portfolia	109
2.8.4	Pozor na strach a chamtivost	111
2.8.5	Kolik práce by bylo s portfoliem z roku 2005?	111
3.	Více o investičních produktech (fondy)	115
3.1	Aktivní investice (OPF)	115
3.2	Aktivní/pasivní fond	116
3.3	Pasivní investice (ETF)	118
3.4	Více o akciích	119
3.4.1	Large caps a small caps	119
3.4.2	Growth a value	120
3.4.3	Emerging markets	121
3.4.4	Přístupy ke skládání portfolia	122
3.5	Více o dluhopisech	123
3.5.1	Kreditní riziko dluhopisů	124
3.5.2	Dluhopisy podle splatnosti	125
3.5.3	Termínované vklady	127
3.5.4	Jak poskládat portfolio	127
3.6	Investice na peněžním trhu	129

3.6.1	Fondy nebo spořicí účty	129
3.6.2	Peněžní trh je pro zaparkování peněz	130
3.6.3	Likvidní rezerva se investuje do peněžního trhu	130
3.7	Státem podporované produkty	131
3.8	V jaké měně fond nakoupit	132
3.8.1	Cizí měny kolísají.	132
3.8.2	Domácí měna investora	132
3.8.3	Při výměně rozložte riziko v čase	133
3.8.4	Bezpečné investice jedině v koruně	134
3.8.5	Rizikové investice mohou a nemusí být v domácí měně	135
3.9	Jaké poplatky jsou nejdůležitější?	136
3.9.1	Vstupní poplatky	136
3.9.2	Průběžné placené poplatky jsou důležité	138
4.	Další investiční možnosti	140
4.1	Investice, která „vyrábí“ peníze	140
4.1.1	Pozor na spekulativní horečky	142
4.1.2	Mně je jedno, jestli klesne cena bytu	142
4.2	Investice do nemovitostí	143
4.2.1	Kdo vydělal v minulosti více? Akcie, nebo nemovitosti?	143
4.2.2	Akcie umí to samé, co nemovitosti	144
4.2.3	Specifika nemovitostí	145
4.3	Investice do nemovitostí přes fondy	147
4.4	Investice do jednotlivých akcií	147
5.	Investorské chyby	149
5.1	Neexistuje jednoduchá a rychlá cesta k bohatství	149
5.2	Netipujte podhodnocená aktiva	150
5.3	Nevybírejte nejvýnosnější fondy z minulosti	151
5.4	Řízení se dle emocí	152
5.5	Přílišná aktivita	153
5.6	Špatné počáteční požadavky	153
5.6.1	Zbytečně konzervativní portfolio	154
5.6.2	Podceněná likvidita	154
5.6.3	Podceněné riziko	154
5.6.4	Investujeme málo	155
5.7	Úzce (módně) zaměřené portfolio	155
5.8	Ignorování inflace	156
6.	Rady z první knihy prověřil čas a fungují	157
6.1	Změnily se produkty	157
6.2	Co jsme radili	158
6.3	Co jsme zažili od roku 2005	158
6.4	Jak jsme dopadli	160

Předmluva

Kniha je napsána pro čtenáře, který má minimální znalosti v oblasti investic a rád by se o nich něco dozvěděl. Je to člověk, který nemá dost času na to, aby se s investicemi detailně seznámil, aby pochopil, jak fungují, a věděl na jaké informace se zaměřit. Navíc nemá čas zjišťovat, koho má poslouchat a co je jen naružovo nalakovaný marketingový článek. Přesto má alespoň tušení o základních pojmech. Ví, že existují fondy, že existuje inflace, která ubírá kupní sílu penězům. Ví, že dobře uložené peníze mohou vydělávat.

Tato kniha pomůže čtenáři v základní orientaci v oblasti investování. Je to jednoduchý návod na používání investic. Při koupi mobilního telefonu, auta nebo pračky si studujeme návod. Respektive nestudujeme. Zkusíme metodou pokusu a omylu dojít k tomu, jak to vlastně funguje. Když si nevíme rady, voláme kamarádovi, který „prý“ rozumí autům, telefonům nebo si v poslední době také koupil pračku. Tedy myslíme si, že tomu rozumí alespoň o chlup lépe než my. A když všechno selže, podíváme se do návodu.

Stejně postupujeme i při investicích. Zkusíme nějaké koupit, protože nás zaujala reklama nebo proto, že měly za poslední dobu zajímavé výnosy. Někdy se spolehne na radu kamaráda.

Tato kniha je návodem, jak investovat. Když si tento návod pročtete, vyvarujete se základních a zbytečných chyb, kterých se dopustilo mnoho a mnoho investorů před vámi. Samotná kniha ale k úplnému a samostatnému investování nestačí. Buď si budete muset další věci nastudovat sami, anebo se obrátíte na poradce. Kniha vám umožní uvědomit si, co od poradce máte očekávat, a pomůže vám poradce si kontrolovat. Díky knize budeme mít základní povědomí o investicích, budete jim lépe rozumět. To vám pomůže kontrolovat práci poradce a nenaletět nepoctivým nebo neznalým poradcům. Díky knize budete mít větší šance vyhnout se podvodným nebo zbytečně riskantním investicím, kde hrozí ztráta 100 % investované částky.

Publikace se snaží být co nejbližší čtenáři, který se v problematice investování příliš nepohybuje. Proto se budeme snažit některé věci maximálně zjednodušovat, aby byly dobře pochopitelné. Toto zjednodušení někdy bude na úkor odborné přesnosti. Necht' mi tedy odborná veřejnost odpustí, že v této knize zazní některá doporučení, která jsou vhodná pro investora

začátečníka. Budou ale nepřesná a možná bude existovat lepší doporučení. Jenže investor začátečník by je nepochopil a zbytečně by mu pletla hlavu.

Jsme v podobné roli jako učitelé jazyků, kteří mají před sebou člověka, který by rád za tři měsíce jel do Londýna, ale neumí anglicky. Musíme ho naučit pár slovíček, základní gramatiku a vybavit slovníkem. Budeme rádi, když se domluví a nebude nám vadit, že jeho angličtina bude vykazovat spousty chyb. Tohoto „studenta“ nemůžeme zatěžovat tím, jaký je rozdíl mezi britskou a americkou angličtinou nebo jak nejlépe přeložit dílo Shakespeara. Tyto diskuze jsou na jiné publikace.

Existuje mnoho různých cest v investování, ale pro začátečníky je klíčové vybrat si jednu jasnou a schůdnou cestu. V této knize doporučujeme postup, který je bezpečný, srozumitelný a nevyžaduje nadměrné množství času či odborných znalostí. To však neznamená, že neexistují jiné cesty – samozřejmě existují, ale často jsou složitější, časově náročnější a nesou s sebou vyšší rizika. Naším cílem je nabídnout čtenářům osvědčený přístup, který jim pomůže efektivně spravovat své investice.

První vydání této knihy spatřilo světlo světa v roce 2005. Přestože od té doby uplynulo dvacet let, hlavní doporučení a závěry zůstávají stejné. Jediné, co se změnilo, jsou technické detaily – finanční trh se vyvíjí, přicházejí nové investiční produkty, mění se regulace a daňová pravidla. Například zatímco před dvaceti lety byly nejrozšířenějším investičním nástrojem otevřené podílové fondy, dnes dominují ETF. Přesto základní principy investování zůstávají nezměněné. Kdo by si dnes vzal do ruky původní knihu z roku 2005, s drobnými úpravami by ji mohl stále použít. A věřím, že i tato nová verze bude aktuální i v roce 2045.

Dvacetiletý odstup nám také umožňuje vyhodnotit, jak se naplnila doporučení uvedená v první verzi knihy. V následujících kapitolách se proto podíváme, jaké investiční strategie přinesly čtenářům stabilní výnosy a které se ukázaly jako méně úspěšné. Cílem této retrospektivy je nejen ověřit správnost tehdejších závěrů, ale také nabídnout čtenářům jistotu, že principy popsané v této knize mají dlouhodobou platnost a mohou být bezpečně aplikovány i v budoucnosti.

Do knihy se nevešlo všechno. Pokud byste tam něco nenašli a chtěli to prodiskutovat, obraťte se na mě na e-mail: petsyrovy@gmail.com.

Představení autora

První vydání knihy *Investování pro začátečníky* vyšlo v roce 2005. V té době jsem pracoval jako analytik v poradenské firmě. Mým úkolem bylo hledat investiční řešení pro klienty. Dále jsem pracoval pro školicí firmu, která vzdělávala finanční poradce. Mým úkolem bylo převést oblast investic do srozumitelné a pochopitelné formy tak, aby se v nich poradci dokázali dobře orientovat a mohli je efektivně předávat klientům.

I když se nyní s investory nesetkávám přímo, jejich potřeby a obavy mi předkládají jejich finanční poradci, se kterými spolupracuji. Mým úkolem je nejen hledat řešení, ale také je srozumitelně a jednoduše vysvětlit.

Od prvního vydání knihy se u mě nic zásadního nezměnilo. Dále hledám investiční řešení pro klienty a učím to dělat i finanční poradce. Jen mám o dvacet let více zkušeností a můžu udělat inventuru dříve daných doporučení.

Vlastní představení považuji za důležité, protože čtenář může pochopit, z jakého úhlu pohledu se na finance dívám. Může se stát, že se naše názory budou lišit, ale to neznamená, že jeden z nás má pravdu a druhý nikoli. Spíše to znamená, že každý vidíme investice jinou optikou.

1. Než se pustíte do investic

Není možné pustit se do investování bez přípravy. Nelze jednoduše vzít peníze a začít hledat vhodný produkt. Předtím, než se pustíme do investování, je potřeba si uvědomit několik důležitých věcí.

Je nutné si ujasnit, k čemu nám investice mají sloužit a co od nich očekáváme. Nikdo z investorů primárně netouží po investici jen proto, aby měla nízkou volatilitu nebo vysokou likviditu nebo překonávala inflaci. To jsou sice důležité parametry, ale ne hlavní důvod, proč investujeme. K těmto parametrům se dostaneme až později.

Lidé investují zpravidla proto, aby si vytvořili rezervy, které jim v budoucnu poskytnou větší finanční klid a svobodu. Časté důvody pro investování, se kterými se setkáváme, mohou být například:

- možnost koupě pozemku nebo bytu,
- rekonstrukce rodinného domu,
- našetření peněz pro děti (studium/start do života),
- mít finanční rezervu, která nám dá více svobody při rozhodování (možnost vzít si rok volna na přemýšlení o dalším směru v životě, odchod z práce a zahájení podnikání),
- nebát se o zdroj peněz v důchodovém věku.

Když už lidé ukládají své peníze, mají na ně další požadavky, jako je bezpečí, výnosnost, dostupnost nebo porozumění investicím. Investice by neměly přinášet starosti. Měly by pomáhat v dosahování osobních cílů.

Před investováním je také nutné mít rozumná očekávání. Nemůžeme očekávat, že rychle, jednoduše a spolehlivě najdeme cestu k velkému bohatství¹. Investování není zkratka k finanční nezávislosti, ale dlouhodobý proces, který vyžaduje trpělivost.

¹ Návody na rychlé zbohatnutí zaplavují internet. Vždycky vidíme vysmátého investora, který nás láká na jisté, bezpečné a zaručené investování. Ukazuje nám zkratku k zářivé budoucnosti.

Asi vás nepřekvapí, že tyto zkratky nefungují. Za svou praxi jsem viděl spoustu finančních katastrof a většina z nich začínala právě takto. Ale možná se pletu. Možná neznám úplně všechny cestičky a třeba nějaká existuje. Jen jsem ji za pětadvacet let fungování na finančních trzích zatím neobjevil.

Nefungují investiční nabídky (třeba po telefonu) typu: „Dobrý den, vůbec se neznáme, nic o vás nevím, ale mám pro vás výbornou investiční nabídku. Pošlete peníze a budete spokojený.“ Bohužel se najdou lidé, kteří na takovou nabídku skočí².

Než se pustíme do investování, je důležité si položit několik klíčových otázek. Abychom věděli, zda vůbec máme investovat. Jestli nemáme nejdřív řešit vlastní bydlení, pojištění nebo tvorbu krátkodobých rezerv.

1.1 Proč chcete investovat

Investování by mělo být vždy součástí širšího pohledu na vaše osobní nebo rodinné finance. Není to izolovaná aktivita, která by měla stát samostatně bez ohledu na vaše další finanční závazky a potřeby. Mělo by být v souladu s řešením bydlení, splácením úvěru, tvorbou finančních rezerv a nastavením pojistné ochrany.

Než se pustíte do investování, je dobré udělat si přehled o svých celkových financích. Možná zjistíte, že v určité době budete potřebovat volné peníze například na financování vlastního bydlení, splacení úvěru nebo vytvoření likvidní rezervy. V takovém případě je důležité investování buď odložit, nebo přizpůsobit právě těmto potřebám.

V následující kapitole vám nabídnu několik tipů, jak investování sladit s ostatními oblastmi vašich financí, aby přispívalo k vaší celkové finanční stabilitě a bezpečnosti.

1.1.1 Se spekulacemi vám nepomůžeme

Investiční rady nebo tipy se často zaměřují za spekulace. Spekulace spočívá na jeden možný scénář. Pokud vyjde, vyděláme, pokud nevyjde, proděláme. Výdělky jsou vysoké, ale silně nejisté. Skoro jako v ruletě: vsadíme a můžeme vydělat dvojnásobek nebo také přijít o všechno.

Například můžeme koupit akcii před zveřejněním výsledků hospodaření firmy s očekáváním, že budou lepší, než si trh myslí. Pokud se tak stane, cena akcie vzroste a my ji prodáme drahé. Pokud se však ukáže, že výsledky byly horší, cena akcie klesne a my realizujeme ztrátu. Podobně je možné přistoupit k nákupu cizí měny. Někdy v novinách píší, že by posilování

² Pokud kniha zachrání peníze alespoň jednomu čtenáři, budu spokojený.

amerického dolaru mělo i nadále pokračovat. My neváháme, koupíme dolar a doufáme, že to vyjde.

Investice oproti spekulaci znamená proces, který má vysokou šanci na úspěch. Úspěch není 100% zaručen. Žádná investice není zcela bez rizika, ale snaží se rizika snižovat.

Typickým příkladem investice je nákup nemovitosti na pronájem. Koupíme byt, pronajímáme ho a inkasujeme z něj nájemné. To je naším ziskem. Pokud byt prodáme například po deseti letech za vyšší cenu, než za kterou jsme ho koupili, náš zisk dále narůstá.

Ani u této investice však nemáme jistotu, že nemůžeme prodělat. Ceny nemovitostí mohou stagnovat nebo mohou i klesat. Můžeme se také setkat s nečekanými výdaji. Přesto v delším časovém horizontu bývá pravděpodobnost zisku vyšší než riziko poklesu.

Také používáme pojem „investovat do vlastního vzdělání“. Investujeme peníze, čas a energii, ale nemáme zajištěno, že se investice vrátí např. v podobě vyššího příjmu. Šance na to je ale velká.

Dalším příkladem investice je nákup dluhopisu, který vynáší úrok, přesněji řečeno kupón. Tento kupón je naším ziskem a v době splatnosti dluhopisu dostáváme investované peníze zpět.

Každý dluhopis však nese riziko nesplácení. Abychom toto riziko snížili a zvýšili šanci na úspěch, neinvestujeme pouze do jednoho dluhopisu, ale budujeme širší portfolio. Například dluhopisové fondy investují do stovek dluhopisů od stovek různých emitentů.

Spekulací se v této knize zabývat nebudeme. Nedáme vám žádné tipy na rychlé zisky a nebudeme podporovat strategie, které jsou založeny na výhradním spoléhání na nejisté události. Nedáme vám tipy na investice, které ještě nikdo neobjevil. Nepomůžeme vám přechytračit jiné účastníky trhu, abychom vám řekli, co se dá koupit levně a čemu cena poroste.

Naopak, zaměříme se na dlouhodobé investování, diverzifikaci a strategickou alokaci aktiv, která vám pomůže vybudovat stabilní portfolia.

Cílem investování není najít ten nejlepší produkt s nejvyšším výnosem, ale najít takové produkty, které budou odpovídat vašim finančním možnostem, znalostem a přístupem k riziku. Nejlepší investice je taková, která vám pomůže dosáhnout vašich cílů bez zbytečného stresu a neadekvátního rizika.

1.1.2 Investujte jen do toho, co vám nedělá starosti

V investičním světě se často používá citát Warrena Bufetta: „Investuji jen do toho, čemu rozumím.“

Tento princip je jedním z nejdůležitějších pravidel investování. Přesto se často setkáváme s investory, kteří říkají: „Já těm investicím nerozumím, ale věřím svému poradci, on se o to stará.“ To je jedna z nejjistějších cest, jak přijít o peníze. Nemusíte rozumět každému detailu investičních produktů, ale měli byste znát základní principy a chápat, jak vaše investice fungují. Jen tak dokážete dělat rozumná rozhodnutí a mít kontrolu nad svými financemi.

Dokonce i v klíčových informacích o některých investičních produktech bývá uvedeno varování: „Tento produkt je složitější na pochopení a jeho porozumění může být pro investory obtížné.“ Pokud něčemu nerozumíte, neměli byste do toho investovat. Mnoho investorů se setkala s nepříjemným překvapením, když jejich investice nefungovala podle jejich představ – a překvapení v investování bývají častěji negativní než pozitivní.

Při rozhodování o investicích byste neměli brát v úvahu jen klasické faktory jako výnos, riziko, likviditu a poplatky. Je důležité vybírat takové investice, které vám nebudou způsobovat stres. Nejhorší, co můžete udělat, je investovat do produktů, kterým nerozumíte, kterých se bojíte nebo které vám způsobují bezesné noci. Zejména v době jejich poklesů. Často slyšíme postesknutí: „Když oni mě do těch investic natlačili“. Nenechte se natlačit. Nechte si vysvětlit.

Abychom měli klidný spánek a zároveň dosahovali rozumných výnosů, musíme splnit dvě podmínky:

1. Vzdělání a pochopení hlavních investičních principů – Doufáme, že právě tato kniha vám v tom pomůže.
2. Výběr jednoduchých a transparentních investičních produktů – Takové produkty existují a v této knize se vám je pokusíme ukázat.

Investování není o hledání nejs sofistikovanejších a nejsložitějších produktů. Naopak, klíčem k úspěchu je pochopení základních principů a výběr investic, které vám budou dlouhodobě vyhovovat.